

F S S P X

De Monstrans

“Instaurare omnia in Christo”

Nieuws uit de Hemelstraat

Over het secularisme (deel 5/5)

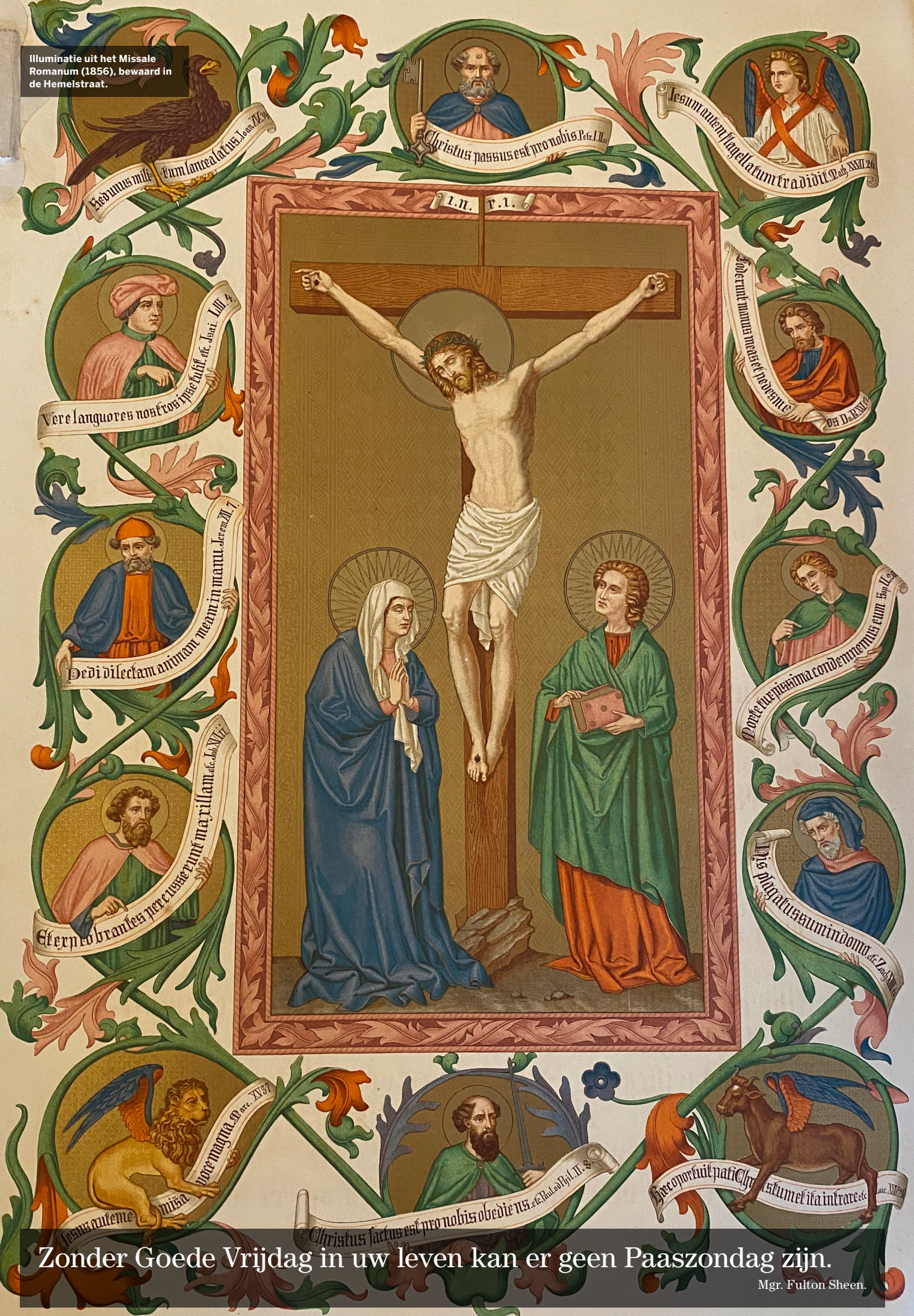
De taal der kruisnagelen

Historiek van de Kapel van het
Allerheiligste Sacrament

Twintig inkledingen – zeven nieuwe
geestelijken

H. Ludgerus

Illustratie uit het Missale Romanum (1856), bewaard in de Hemelstraat.

Zonder Goede Vrijdag in uw leven kan er geen Paaszondag zijn.

Mgr. Fulson Sheen.

De naleving van de Vasten, een bron van vreugde

E.H. Louis Bochkoltz

Dierbare gelovigen,

Soms slepen wij een verkeerde erfenis mee die de boodschap van de Kerk omsluit met angst: angst voor een oordelende God, angst voor de hel, angst voor straf, angst voor de zonde... Maar weet u wat de meest herhaalde raad is in de H. Schrift? Het is niet "gij zult niet". In feite is de meest herhaalde raad in zowel het Oude als het Nieuwe Testament "Wees niet bang". "Vrees niet", "wees niet bang" en andere gelijkaardige woorden worden 365 keer herhaald in de H. Schrift. Alsof zij ons daar elke dag van het jaar aan wil herinneren. Ook tijdens de Vastentijd?

Het is waar dat de Vastentijd iets sobers heeft. Als onze voornemens goed zijn genomen, zullen ze ons gevoel van eigenwaarde een beetje pijn doen en zullen we een beetje honger hebben. Zo niet, laten we er dan nog een paar andere nemen, er is nog tijd. Maar zelfs als onze kleine ontberingen van vlees, chocolade, sociale media of de snooze-knop van de wekker ons een beetje ongemakkelijk doen voelen, ook al kost het een kleine inspanning om door de week naar de H. Mis te gaan of om meer naastenliefde te tonen voor onze naaste, laten we dan niet de woorden van Onze Heer vergeten, die ons uitnodigt om de boetetijd met een vreugdevol hart in te gaan: "Wanneer gij vast, trek dan geen somber gezicht zoals de huichelaars." (Mt 6, 16)

De Vasten is niet nieuw. Ze werd voor het eerst vermeld in het jaar 325 in een van de canons van het Concilie van Nicea. Hoewel de strengheid van de "heilige dagen", zoals de heilige Benedictus ze noemt, in 2023 niets meer te maken heeft met de nog niet zo oude tijden van de Kerk (het Wetboek van Canoniek Recht van 1917 schrijft nog steeds vasten voor op elke dag van de Vastentijd!), blijft het doel van onze boetedoening hetzelfde: veertig dagen lang onze ziel voorbereiden opdat Onze Heer Jezus Christus ons heiliger kan maken.

In het Oude Testament worden reeds verschillende figuratieve episodes van de Vastentijd gepresenteerd,

waarvan de realisatie wordt gekenmerkt door het getal 40:

De zondvloed, die grote zuivering van de mensheid, die veertig dagen en veertig nachten duurde (Gen. 7); de verkenning van het land Kanaän, die ook veertig dagen duurde (Numeri 13); de tocht naar het Beloofde Land, wat de Israëlieten bereikten na veertig jaar beproevingen (Hand. 7, 36); de harde boete van Ninivé, die ook veertig dagen duurde (Jonas 3). Maar de twee belangrijkste voorbeelden zijn die welke de vastenliturgie rechtstreeks in verband legt met de afzondering van de Verlosser in de woestijn: Mozes verblijft veertig dagen en veertig nachten op de Sinaï, voordat hij de Verbondstafels uit de hand van Jahweh ontvangt (Ex. 34, 27), en Elia loopt veertig dagen en veertig nachten, voordat hij de berg Horeb bereikt, om getuige te zijn van de doortocht van Jahweh (1 Koningen 19, 8).

Christus zelf kwam deze symboliek van het getal veertig bevestigen door veertig dagen te vasten in de woestijn.

In de Vasten is er eerst; gebed, vasten en aalmoezen geven. Er is ook vrees om God te beledigen en een groter berouw.

Maar er is ook de vreugde van de Vasten, en hoe kan het anders zijn, want vreugde is een kenmerkend element van het christelijk leven en de Vastentijd is een intensere en zuiverdere periode van het christelijk leven.

Wees niet bang! Vreugde, ware vreugde, is ons door Christus geschonken. Hoe meer zijn invloed zich in een ziel ontwikkelt, hoe overheersender de vreugde wordt. Een duidelijk bewijs hiervan is te vinden in de persoon van Paulus. Geen brief vloeit meer over van vreugde dan zijn brief aan de Filippenzen, die dateert van zijn eerste gevangenschap in Rome en waarin St-Paulus de christenen aanspoort zijn vreugde in de Heer te delen: "Verblijdt u altijd in de Heer; ik herhaal het: Verblijdt u!" (Fil. 4, 4).

Het is deze vreugde die ik u deze Vastentijd toewens.

Over het secularisme (deel 5/5)

Gemeenschappelijke brief van de Italiaanse bisschoppen

Mgr. Marcel Lefebvre

Noot: Dit is de dertiende brief van het boek *Lettres pastorales* ('Pastorale brieven'). Wij zijn van plan de verschillende brieven te publiceren in *De Monstrans*.

Praktische richtlijnen voor de priester

Wij hebben geprobeerd, geachte priesters, een diagnose te stellen van deze moderne ketterij, secularisme genoemd. Wij hebben getracht enkele basisbeginselen van zijn interne structuur en van zijn mogelijke infiltraties in het leven van de katholieken en van het priesterschap vast te stellen.

Thans willen wij enkele praktische richtlijnen geven opdat ons optreden als priester helder en aangepast zou zijn in het contact met de buitenwereld, in onze betrekkingen met de katholieke leken, in de verplichtingen van ons persoonlijk leven, terwijl wij ons de woorden van de regerende Paus voor ogen houden: "Vandaag verwachten de devote christenen veel van de Priester. In een wereld waarin de macht van het geld, de verleiding van de zintuigen en het prestige van de techniek heersen, willen zij in de priester een getuige van de onzichtbare God zien, een zichzelf vergetende man van het geloof vervuld van naastenliefde." (Johannes XXIII *Sacerdotii nostri primordia*).

Verhoudingen met de buitenwereld

14. Laat ons allereerst proberen een precies en concreet idee te krijgen van het fenomeen secularisme. Dat is de eerste voorwaarde om een intelligent en vruchtbaar pastoraal werk te doen. Helaas! Alle priesters hebben hierover niet altijd duidelijke inzichten. Sommigen nemen genoegen met een oppervlakkige en beknopte kennis van het fenomeen in termen van een eenvoudige, occasionele, bijkomstige discussie. Wij hebben vastgesteld dat het fenomeen een uiterst complexe interne structuur heeft. Het neemt verschillende

vormen aan in zijn uiterlijke manifestaties. Even goed zijn wij genoodzaakt om er een positieve kennis over te verwerven en er ons een correcte beoordeling over te maken.

Het kennen wil ook zeggen zijn sterkste ankerpunten vaststellen: filosofisch, historisch, psychologisch en de omgevingsinvloeden om duidelijk de relatie te zien die het in verband brengt met de verschillende ketterijen van gisteren en vandaag.

Het kennen, dat is ook een heldere en grondige blik werpen op de oorzaken die maken dat zoveel zielen de wereldse (seculiere) mentaliteit overnemen. Deze oorzaken zijn zeer divers en verschillen om het zo te zeggen van de ene ziel op de andere: lichtzinnigheid van geest, godsdienstige onwetendheid, politieke passie, verbittering als gevolg van zekere bijkomstige en vaak banale feiten, vooroordelen doorgegeven binnen het milieu waarin men leeft, ideologische positie, enz.

Het kennen, dat is met een heldere geest doordringen in heel het complex van ideeën en tendensen die het secularisme ontwikkelt in de verschillende sectoren van het leven (cultuur, familie, school, staat, bijstand, publieke gewoonten en zeden, enz.).

Daartoe raden wij de professoren op de seminaries, de mensen die schrijven in de katholieke tijdschriften en kranten, de organisatoren van studiebijeenkomsten en andere soortgelijke initiatieven aan om er zeer sterk over te waken zekere, serene en actuele richtlijnen over deze materie te geven aan de priesters en de leken.

a) Laat ons een openhartige, vastberaden en voorzichtige houding aannemen ten opzichte van deze dwalingen. Dubbelzinnige standpunten brengen niets op. Integendeel, zij vergroten alleen

maar de verwarring in de schoot van de christelijke gemeenschap. Geen enkel compromis is mogelijk op het vlak van de principes. Geen enkele geest van meegaand irenisme mag in onze rangen doordringen in een tijd waarin alle vijanden van de Kerk duidelijk weten wat ze willen en hun doel proberen te bereiken zonder verzwakking of aarzeling.

Wij mogen nooit onze waakzaamheid laten verslappen. In het begin hebben wij reeds gesproken over de verschillende sectoren van het nationale leven waarop het secularisme vandaag zijn voornaamste aanvallen uitvoert. Wij willen nogmaals de aandacht vestigen op de problemen in de familie, in de school en in de openbare moraal (pers, theater, enz.), waarrond momenteel een bittere strijd gevoerd wordt.

b) Laat ons de mensen die afdwalen, met een geest van grote naastenliefde benaderen, om ze het licht te brengen. Erover waken en zich verdedigen volstaan niet. Alle priesters moeten in hun ziel de dringende behoefte voelen om alle mogelijke gelegenheden te gebruiken om hun broeders, die het spoor zijn kwijtgeraakt, te contacteren en het licht in hun zielen te brengen. Wij hebben niet het recht er ons bij neer te leggen hen van ons verwijderd te zien in het vijandige kamp. Zij zijn ook kinderen van God, zij hebben ook een ziel die gered moet worden. Het apostolaat, dat is de liefde die ons ertoe drijft de hand te reiken aan hen die veraf, Joden of Grieken, tekenen eisen of wijsheid zoeken. Aan allen, moeten wij de gekruisigde Christus preken (1. Cor., 1, 21 ev.).

Hier moet het hart van elke priester zich vermenigvuldigen in onbepaalde initiatieven van naastenliefde. Hij moet speuren naar de kleinste opening in de muur van wantrouwen en vooroordelen, elke goede gelegenheid aangrijpen om de zielen in contact te brengen met het moederlijk gezicht van de Kerk. Hij moet met zorg alles vermijden wat een voorwendsel zou kunnen zijn voor vijandigheid of misprijzen voor heilige zaken. Hij moet de christelijke vroomheid ontdoen van elke onwaardige uitdrukking van het geloof of de eredienst. Hij moet zich inspannen om de moeilijkheden en twijfels van de anderen te begrijpen. Hij moet openlijk de authentieke waarden en de gerechtvaardigde verlangens erkennen, die misschien schuilgaan achter de bezorgdheid en de heftige standpunten van een verbitterde polemiek, om hen te verwelkomen.

Vorming van christelijke leken

Wij moeten tegenover zij, die in pejoratieve zin "leken" zijn, de leken in christelijke zin plaatsen, intern goed gevormd, zich volledig bewust van hun plaats

en verantwoordelijkheid binnen de Kerk, toegewijde medewerkers van de hiërarchie in de organisaties van de Katholieke Actie, trouwe getuigen van het Evangelie in het dagelijkse leven door hun voorbeeld en hun woorden. Aan hen is als specifieke opdracht de opbouw van de aardse stad toevertrouwd door het opnemen van duidelijke tijdelijke verplichtingen, terwijl de priester de taak behoudt hen te vormen, hen geestelijk te begeleiden en hen de middelen te verschaffen om de genade te bekomen.

Laat ons allereerst deze leken een grondige interne vorming geven. Geven wij hen een stevige ascetische opleiding die hen brengt tot respect voor en tot het beoefenen van de belangrijkste christelijke deugden: broederlijke naastenliefde, nederigheid, volgzzaamheid, gehoorzaamheid, zelfverloochening. De ervaring leert ons dat de verkeerde attitudes van onze leken zeer dikwijls het gevolg zijn van lacunes in hun ascetische vorming of van een verkeerde oriëntatie van ascetische aard, wat de verantwoordelijkheid van de priesters, de religieuzen en de geestelijke leiders is. Laat ons dus met alle middelen de voor dit doel meest geschikte initiatieven (Geestelijke oefeningen, maandelijkse recollecties, geestelijke bijeenkomsten, enz.) nemen, vooral in de rangen van de militanten van de Katholieke Actie. Wij kunnen nooit genoeg aandringen op het regelmatig ontvangen van de sacramenten, de eerste bron van elke werkelijke inwendige vorming.

b) Vormen wij bij onze leken de "zin voor de Kerk" in het licht van de grote encyclieken *Mystici Corporis* en *Mediator Dei* van Paus Pius XII. In dit verband zullen zij, voorbij de uitwendige en juridische aspecten van de Kerk, binnendringen in haar diepgaand mysterie van onvervangbare middelares tussen God en de zielen, in de waarde van haar geestelijke missie in de geschiedenis. En zij zullen zich rekenschap geven van de zware dwaling waarin diegene valt die zou denken te werken voor het Koninkrijk Gods en zich zou onttrekken aan de gemeenschap met de Kerk en met de zichtbare hiërarchie, die haar leidt.

Daarom zal voor deze gevormde leken "de zin voor de Kerk" kinderlijke liefde betekenen voor en een nauwe betrokkenheid bij het leven van de Kerk, bij zijn lijden, zijn vervolgingen en zijn veroveringen. Het zal een attente en liefdevolle ontvangst beduiden van zijn doctrinaire leer en van zijn praktische richtlijnen, want men zal in de hiërarchie en in zijn beslissingen de aanwezigheid van een aandachtige liefde voor het welzijn van de zielen zien. Het zal een bewuste deelname aan het liturgisch leven betekenen, waardoor de geestelijke band van elke ziel met de gemeenschap van zijn broeders

zal verdiepen. Het zal tenslotte een enthousiasme betekenen voor acties om het Koninkrijk Gods op aarde uit te breiden volgens de mogelijkheden en verantwoordelijkheden van eenieder.

Laat ons ook ter harte nemen om tegelijkertijd met de ascetische vorming een grondige religieuze cultuur mee te geven zodat onze leken – vooral als ze lid zijn van de Katholieke Actie of publieke verantwoordelijkheden dragen – een duidelijke en systematische kennis zouden hebben van de theologische terminologie voor de actuele problemen met een speciale verwijzing naar de theoretische en praktische moeilijkheden die voortkomen uit het secularisme. Deze zuiverheid in het gedachtengoed is in het bijzonder vereist voor de sociale leer van de Kerk, om stellingen en posities te vermijden die kunnen leiden tot dubbelzinnigheden of onduidelijkheden.

d) Laat ons er in onze betrekkingen met de leken zorg voor dragen elke vorm van overdreven autoritarisme te vermijden. Werken we met een grote geest van liefde en respect. Laat ons blijk geven van begrip voor het ongeduld en de onvoorzichtigheden en hen met liefde op het rechte pad brengen. Laat ons hen religieuze en morele bezieling geven maar ook elkeen aanmoedigen om initiatief en persoonlijke verantwoordelijkheid te nemen. Verwelkomen we bereidwillig de goede voorstellen die van bij onze leken tot ons kunnen komen. Spannen we ons maximaal in om rekening te houden met hun rechtvaardige eisen en laat ons altijd een grote breeddenkendheid tonen. Gebruiken wij hun medewerking “op de wijze waarop de Schepper en Heer zich bedienen van de redelijke schepselen als instrument, als tweede oorzaak, met een zachtheid vol van respect.” (Pius XII). Laat ons niet tussenkomen op gebieden waar wij geen enkel recht hebben om instructies te geven, aangezien het oordeel en de keuze voor iedereen vrij zijn.

e) Maken wij tenslotte onze leken bewust van de zware plicht die zij hebben, om in alle activiteiten van hun leven getuigenis af te leggen van het geloof dat zij belijden. Heel wat mensen die verwijderd zijn van de godsdienst, komen enkel in contact met de Kerk via uw persoon. Dikwijls hebben sommige vormen van antiklerikalisme niet als oorzaak een bewuste verwerping van de katholieke leer, maar het slechte voorbeeld van sommige christenen.

De met hun geloof weinig overeenkomende levenswijze van deze laatsten, de afwezigheid van een grote openheid voor de problemen van de wereld, de verlaging van de godsdienst tot het niveau van simpele uiterlijkheden, het belijden van het geloof dat enkel gebruikt wordt als een soort vaandel

om te slagen in het leven en wereldse doeleinden te bereiken, al deze toevallige feiten vormen vaak redenen – meer dan diepgaande speculatieve motieven – die bijna onoverkomelijke vormen van secularisme voeden. Als ze niet waakzaam zijn, zijn christenen geen wegen meer die tot Christus leiden, maar kunnen zij obstakels worden die verhinderen dat mensen tot Hem komen.

Geestelijke fysionomie van ons persoonlijk leven

16. De laatste woorden van deze brief moeten voor ons zijn en kunnen alleen maar een uitnodiging zijn om ons te heiligen. Al wat wij tot hiertoe gezegd hebben, zou tot niets dienen als van bij het begin het volgende essentieel element niet aanwezig zou zijn: de heiligheid van het leven van de priester.

Wij zullen het secularisme eerder overwinnen door de consistente beoefening van ons leven dan door onze dialectiek. Het secularisme is de ontkenning van het bovennatuurlijke op aarde, de verwerping van de aanwezigheid van God en van Christus in de wereld. En ons leven als priester is juist geroepen om een zichtbare, concrete, levende getuigenis te zijn van het bovennatuurlijke, van God en Christus in de wereld.

Laten wij achter het verbitterde karakter van sommige kritiek en achter de gewelddadigheid van sommige reacties een onbewuste nostalgie zien naar een heilig en onbevlekt priesterschap, misschien meer dan één keer de bittere desillusie voor het aangezicht van middelmatigheid en tegenstrijdigheid die sommigen onder ons tonen. Dikwijls is het de onrechtmatige en grove overgang van de vaststelling van onze geïsoleerde zwakheden naar een algemene aanklacht tegen de godsdienst en de Kerk.

Laat ons dus van dit grimmig geestelijk klimaat, waarin wij geroepen zijn te leven en te werken, profiteren om ons priesterschap opnieuw te bekijken, elk voor zijn eigen rekening, en haar, als het nodig was, dit volle formaat te geven dat Christus en de wereld van ons vereisen. In uitzonderlijke tijden zijn er uitzonderlijke mannen en apostelen nodig.

Funderen wij ons priesterschap op de grote realiteiten van de genade, het gebed, de intieme verbinding met God, de versterving, de nederigheid, de ingetogenheid, de onzelfzuchtige van onszelf aan de anderen, tegen de gemakkelijke verleidingen van een opdringerig naturalisme.

Moge het bovennatuurlijk karakter van onze doelstellingen steeds duidelijk en onmiskenbaar zijn, altijd en overal, zowel als de middelen en methoden die wij gebruiken. Iedereen moet voelen

dat in onze activiteiten men het bovennatuurlijke inadent, men God dient en men uitsluitend de geestelijke belangen van de zielen nastreeft. Dat elk menselijk perspectief uitgesloten is en dat de drijfveer van onze actie noch het verlangen naar aardse voordelen is, noch de zelfgenoegzaamheid van een gemakkelijke populariteit, noch de dorst naar overheersing en menselijke macht. Het heilige gelaat van ons priesterschap moet vooral vandaag in al zijn onbevleete schittering naar voor komen.

Zelfs als we verplicht zijn door de strikte plicht van ons ministerie om ons voor de buitenwereld te interesseren (sociale, politieke, morele problemen, enz.), laat het ons dan doen als dienaars van God, zonder ooit de ernst van onze priesterlijke uitstraling te verliezen, zodat iedereen begrijpt dat onze tussenkomt uitsluitend geïnspireerd is door hogere beweegredenen – de belangen van God en de zielen – en niet door aardse emoties en belangen. In deze soms dramatische zaken voor onze priesterlijke zielen, welk een poging tot delicate naastenliefde, welk een angstige zoektocht naar de meest geschikte middelen, welk een superieure gelijkmoedigheid en wijsheid, welke diepgaande interne inspiratie, moeten achter elk van onze woorden doorschemeren. Onze missie is altijd zwaar, maar zij wordt het vooral in die omstandigheden waar onze woorden de problemen van het wereldlijke leven moeten aanpakken, zonder iets te verliezen van zijn heilig karakter en de aansluitende vraagstukken moet oplossen, terwijl zij de stem van het eeuwige moeten blijven.

Laat ons dus mannen van God blijven, verstrekkers van de mysteries van Christus, levende getuigen van de bovennatuurlijke werkelijkheid, onvermoeibare beheerders van de genade, zielen onlosmakelijk geworteld in het gebed en het offer.

Enkel op deze manier zullen onze uiterlijke werken niet op zand gebouwd zijn maar op de rots, en zij zullen het innerlijke van de gewetens bereiken en voor deze zieke wereld van vandaag de weg van het Koninkrijk Gods openen.

Geachte priesters!

Alles wat we geschreven hebben heeft een zeer eenvoudige betekenis, die kan samengevat worden in enkele woorden.

Geef er u rekenschap van dat er momenteel ernstige gevaren van geestelijke verwarring aanwezig zijn, en dat zij vooral de beste onder onze gelovigen, maar vooral ook u bedreigen.

Wees echt uzelf en niet de roekeloze imitators van zij die zich buiten de poorten van de Tempel bevinden.

U heeft slechts één Meester, Jezus Christus, en één instelling die werkelijk Jezus Christus verderzet: de Kerk.

Wees u bewust van wat slecht is. Aanvaard geen compromis wanneer het gaat over het beoordelen van het kwaad. Wees tot het einde trouw aan uw roeping.

Moge de genade, de vrede en de vertroosting van de Heilige Geest altijd in u zijn.

Rome, 25 maart 1960, Feest van Maria Boodschap
(Vertaling van de OSSERVATORE ROMANO,
Franstalige editie, 29 april 1960)

PINKSTERBEDEVAART

VAN CHARTRES NAAR PARIJS

De Zaligheden

De durf tot de heiligheid,
de moed van de christenheid

dhr. Laurent Vanderlinden
+32 475 65 34 56
Aalmoezener: E.H. Louis Bochkoltz
benelux.bedevaart@fsspx.be

27 - 28 - 29 MEI

Inschrijvingen voor de bedevaart Chartres-Parijs vanuit de Benelux zijn tot 10/05 welkom!

Schrijf u in online op WWW.FSSPX.BE of via de QR-code op de affiche.

- Dit jaar is er ook een **kinderkapittel**. Begeleiders en chauffeurs nodig!
- Aalmoezener: **E.H. Louis Bochkoltz**
- Leider van ons Nederlandstalige kapittel: **dhr. Björn Waegebaert**
- Vragen: **dhr. Laurent Vanderlinden**, hoofd van regio Benelux (+32 475 65 34 56)
- E-mail: **benelux.bedevaart@fsspx.be**

De taal der kruisnagelen

Preek ter gelegenheid van de Vastenrecollectie
op zaterdag 25 februari in de Hemelstraat

E.H. Jan De Bruyn

Beste retraitanten,

Wij hebben zonet in de eerste conferentie een deel van het lijden van Ons Heer overwogen. In deze preek willen wij nu het laatste deel, de kruisnageling en de kruisdood van Ons Heer wat dieper overwegen. Wij willen niet enkel overwegen, maar ook trachten binnen te dringen in de offergezinning van Jezus Christus, nu wij zo meteen het verlossend lijden en de eeuwige offerande van Gods Zoon in de H. Mis zullen bijwonen.

Alle passietuigen voeren een taal en elk spreekt de zijne. Naar de taal van de kruisnagelen, willen wij thans even luisteren. Ik zal af en toe een commentaar geven van de *Franse chirurg Dr. Pierre Barbet*, die de lijkwade van Turijn, het doek waarin het lichaam van Ons Heer in gewikkeld lag, bestudeerd heeft.

Het eerste woord van de nagelen is als het ware een klacht: *“O, wat weegt onze last zwaar”*. Deze nagels dragen inderdaad heel het gewicht van de zonde en meer nog van Gods liefde, die de boosheid der zonde nog veel meer overtreft. Heeft ooit op de wereld een geluid geklonken dat duidelijker sprak van onmetelijke liefde? De nagels spannen de armen van Ons Heer open: het gebaar van omhelzing, het gebaar van de liefde. En nee, Ons Heer is hier geen arme stakker, Hij is de oneindige God, die zich vrijwillig offert en vrijwillig zijn handen aan het kruishout laat slaan. Maar het zijn niet zo zeer de nagelen die Hem aan het kruis hechten, maar veeleer zijn liefde!

Aanschouw de aanbiddelijke taal zijner liefde. Bij alle gekruisigden moesten de beulen de handen met geweld op het kruishout drukken om de nagelen erdoor te drijven, maar zie, voor het eerst zien de beulen iemand die zich geheel vrijwillig op het kruishout uitstrekt. *“Vader, hier ben ik.*

Uit liefde tot U Vader, neem deze smart aan die mij te wachten staat.” Dierbaren, sta mij toe een zelf gemaakt scenario hieraan toe te voegen die, al is ze misschien niet voorgevallen, toch beter de offergezinning van Ons Heer toont, waarin wij willen binnendringen. De beulen grijpen de hand van Ons Heer vast die reeds op het kruishout uitgestrekt ligt. Dan neemt een andere beul de dikke nagel met de hamer. O even laat hij de nagel vallen. Maar Jezus is Hem voor. Met zijn andere nog vrije hand neemt hij de nagel en bied hem de beul aan en kijkt hem met van liefde gloeiende ogen doordringend aan. *“Pff, wat is dit toch voor een man”*, denkt de beul bij zich.

Eén enkele zware hamerslag, en de spijker zit al in het hout; enkele energieke slagen drijven hem er stevig in. Ons Heer heeft niet geroepen. Maar zijn gezicht trekt samen en zijn duim sluit zich met een heftige, dwingende beweging in de handpalm, gelijk we dat zien op de lijkwade. Er zijn enkel maar vier vinger zichtbaar. De Franse chirurg Barbet kon dit ook vaststellen op pas geamputeerde en dus nog “levende” armen in de dissectiezaal van het hospitaal. De duimen zijn verborgen in de handpalmen. Barbet heeft de reden daarvan begrepen tijdens zijn dissecties : *“Zijn middenzenuw werd geraakt. Plots realiseer ik mij wat Hij daardoor ondergaan heeft: een onbeschrijflijke pijn is via zijn vingers als een vuurpijl tot in zijn schouder geschoten en is uiteengespat in zijn hersenen. De verwonding van de grote zenuwbanen is de meest ondraaglijke pijn die een mens kan ondergaan. Bijna altijd veroorzaakt zij bewusteloosheid en dat is een geluk. Jezus echter wou het bewustzijn niet verliezen.* (Krachtens zijn godheid, herinnert u zich: Hij lijdt menselijk, maar bovenmenselijk. Hij wil het bewustzijn niet verliezen. Hij houdt zijn menselijke

natuur overeen door zijn godheid.)

En als de zenuw dan nog volledig doorgesneden zou zijn... Maar neen, mijn ervaring wijst uit (met zijn dissectieproeven) dat hij maar gedeeltelijk doorgesneden was. De wonde van de zenuwstam blijft in contact met de spijker. En wanneer even later het lichaam aan die spijker opgehangen wordt, staat de zenuw er strak op gespannen zoals een vioolsnaar op de kam. Bij elke schok, bij elke beweging trilt hij en hernieuwt zo de afschuwelijke pijn”.

“Vader, nee, ik wil niet het bewustzijn verliezen, ik wil lijden, Vader, uit liefde tot u en uit tot liefde tot de zielen. Voor hen, Vader, doe ik dit. Neem mijn offer gewillig aan en laat u verzoenen. Wees niet meer kwaad op de zielen, zie ik neem de straf op mij”.

Het tweede woord der nagelen is : *“Wij schenken u, zondaar, een heilig en veilig schuiloord”*. De door liefde geslagen wonden van Ons Heer zijn sindsdien een toevlucht bij zonde en bekoring ... *“In uw wonden verberg mij”*, bad Sint Ignatius. Sint Hieronymus beschrijft zijn zielenstrijd: hoe het kwaad hem tot in de woestijn en tot midden in de zwaarste boete op de hielen zat ... (Epist. ad Eustoch.). *“Toen ik nergens hulp vond, ben ik neergezonken vóór Jezus' voeten, ik heb ze met mijn tranen besproeid en met mijn haren gedroogd. Zo had weleer de openbare zondares ook gedaan: ze was gaan knielen vóór de voeten van de Meester en ze had vergiffenis verworven. Toen waren die voeten nog niet doorboord ... , nu dragen ze de nagehwonden als schitterende tekenen van erbarming en liefde.”*

“Als mij een schandelijke gedachte bestormt, ren ik naar de wonden van Christus” schrijft Sint Augustinus. Laat ons dierbaren, naar de wonden van Ons Heer gaan en er ons in verbergen.

Het derde woord der nagelen is: *“Kruisig uzelve”*. Slaat door uw hart de nagel van het berouw ... Het is onmogelijk, dat deze liefde die van het kruis afstraalt, uw hart niet raakt. “Het is de kennisname van deze liefde, die wij krachtens het licht van het geloof hebben, die ons de motivatie zal geven en de kracht zal schenken heiligen te worden. Het is de natuurlijke en tegelijk toch de bovennatuurlijke werking van het herkennen van deze liefde.

Hecht uzelf als met nagels aan uw Meester vast. Drijft door uw ziel de nagel der liefde.

Spijkert door uw leven de nagel van uw voornemen niet meer te zondigen : die wil ligge als vastgenageld in u...

Jaagt door uw zinnen de nagel der versterving. Kruisigen schijnt wel zoveel te beduiden als

De Vastenrecollectie 2023 ging over het lijden ter voorbereiding op een goede vastentijd. Het was een groot succes: ongeveer 50 mensen hebben van de lezingen, gebeden en de stilte van de dag kunnen genieten.

machteloos maken... Zo dachten eenmaal de Joden, toen ze de Meester hadden vastgespijkerd *“Kom nu van uw kruis, indien gij kunt, red nu uzelf.”* Zo denkt de wereld ... Maar toen Hij machteloos en met vastgenagelde handen op zijn kruis hing, heeft Hij zijn werk voltooid en de wereld veroverd. *“Regnavit a ligno Deus”- “God regeert van op het kruis.”* Er ligt geen zwakheid, maar er ligt kracht en vreugde in zelfopoffering en versterving. Dat moeten wij ontdekken dierbaren ... En Jezus heeft zijn kruis slechts half bezet, hij heeft één kant opengelaten, opdat wij, hart aan hart, met Hem zouden leven, lijden en sterven. Zo worden we ten volle zijn leerlingen, zo vullen we aan, naar Paulus' woord, wat ontbreekt aan Christus' Lijden, voor zijn Lichaam, de Kerk. *“Wie Christus wil toebehoren, zegt Paulus, moet zijn vlees kruisigen”*, om het leven van de geest te voeden. Als u enkel uw vlees kruisigt, maar uw geest niet voedt, dan geraakt u gefrustreerd, want u zoekt naar vreugde en dat is normaal. Daarom moeten we eerst trachten binnen te dringen in de prachtige wereld van de geloofswaarheden, binnendringen in de vuurzee der goddelijke liefde.

Ons Heer hangt nu aan het kruis. Gij kent de 7 kruiswoorden van Ons Heer.

1. “Vader, vergeef het hun, wat zij weten niet wat zij doen” (Lc 23, 34).
2. “Voorwaar, Ik zeg U, heden zult gij met Mij in het paradijs zijn” (Lc 23, 43). De veroverende kracht van zijn liefde...
3. “Vrouw, zie uw zoon (...) Zie uw moeder (Joh 19, 26-27).
4. “Mijn GOD, mijn GOD, waarom hebt Gij Mij

verlaten? (Mc 15, 34). De totale verlatenheid, die Hij wilde kosten. Hij die met alle zonden beladen was en die tot vloek geworden was voor ons.

5. “Ik heb dorst” (Joh 19, 28). Het is geen bede om zijn lijden wat te verzachten. Nee, het evangelie bericht ons, dat Hij net voor de kruisnageling, de bedwelmende drank niet wilde aannemen, een menging van gal en wijn, die de pijnen moesten verlichten. Nu zegt Hij: “Ik heb dorst”. U begrijpt het, het gaat hier over een andere dorst, een mystieke dorst: de dorst naar zielen, naar liefde ...

6. “Het is volbracht!” (Joh 19, 30).

7. “Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest” (Luc 23, 46). Hij kiest het moment van zijn sterven.

Om de verstikking tegen te gaan en te ademen, zodat Hij de zeven kruiswoorden kon uitspreken, heeft Ons Heer zich moeten oprichten door op zijn voeten te duwen. Heel de last van zijn lichaam drukte daarbij op de pijnlijke voetwonde.

Aanschouw o mijn ziel, de ontzaglijke liefde van Gods Zoon, die om ons deze troostvolle woorden te spreken, zich nog meer pijnigt. Aanschouw dat goddelijk hart, deze vuurzee van liefde. Geen enkel lijden is te veel, Zijn liefde gaat altijd verder, wil altijd meer.

Jezus hangt uitgeput aan zijn kruis.

Na zoveel folteringen lijkt de onbeweeglijkheid voor dit uitgeput Lichaam bijna een vorm van rust. Zijn trekken zijn strak, zijn bleek gelaat is bedekt met bloed dat overal begint te stollen.

Plotseling wordt hij gegrepen door kramp. Een veralgemeende tetanie doet alle spieren van zijn Lichaam samentrekken. De geoefende blik van de geneesheer twijfelt niet: het hoofd hangt naar voren, zoals we kunnen zien op de afdruk van de voorzijde van de lijkwade van Turijn, omdat de ademhalingsspieren samengetrokken zijn door de tetanie waarin Hij tenslotte gestorven is; de bloedstromen op de armen lopen precies rond de knopen van de arm- en voorarmspieren; de billen zelf zijn vervormd door dezelfde monsterlijke uitsprongen. De buikspieren zijn verhard, net zoals de tussenribspieren en de halsspieren ...

De beide grote borstspieren, die de krachtigste ademhalingsspieren zijn, vertonen een gedwongen samentrekking. Heel de borstkas is verhoogd en sterk uitgerekt; de maagkuil is volledig hol door toedoen van deze verhoging en verwijding van de borstkas naar voren en naar buiten toe. De ingewanden zijn naar onderen gedrukt door het middenrif: de onderbuik steekt duidelijk naar voren net boven de gekruiste handen.

Dit zijn de onbetwistbare symptomen van tetanie en verstikking (ik citeer de chirurg Barbet

nogmaals): “*De lucht wordt piepend opgenomen, maar komt haast niet meer naar buiten. Hij probeert te ademen, neemt maar weinig lucht op en kan niet meer uitademen. Hij smacht naar lucht. Het is te vergelijken met iemand die in een acute astmacrisis verkeert. Zijn bleke lichaam is langzamerhand rood geworden, daarna purperkleurig, tenslotte blauw. Hij stikt. Zijn longen, barstensvol lucht, kunnen zichzelf niet meer ledigen. Zijn voorhoofd is bezweet, zijn uitpuilende ogen draaien weg. Wat een afschuwelijke pijn moet in zijn hoofd bonken ! Hij gaat sterven ...*”

Neen! Noch de dorst, noch het bloedverlies, noch de verstikking, noch de pijn zullen dit atletisch lichaam van de Verlosser, God zelf, de baas worden. En indien Hij sterft met deze symptomen, dan sterft Hij toch alleen maar omdat Hij dat zelf wil: Hij heeft immers de macht, zoals Hij aangekondigd heeft, “*om zijn leven te geven en het weer terug te nemen*”. Het is juist deze vrijwillige dood die de honderdman achteraf vol respect zal doen zeggen: “*Deze Man is waarlijk de Zoon van God*” (Mt 27,54).

Inderdaad, wat hebben zij gezien, de honderdman en zijn soldaten? Het lijkt alsof we zelf aanwezig zijn bij het gebeuren: langzaam, met een bovennatuurlijke inspanning, zoekt Hij steun op de spijker doorheen zijn voeten. De wreven en knieën komen geleidelijk aan in beweging, en het lichaam verheft zich; de spanning in de armen neemt af, maar ten koste van verschrikkelijke pijnen omdat de zenuwen in de pols over de nagels wrijven. Meteen wijkt de tetanie even, de spieren ontspannen zich (tenminste die van de borst), de longen ontdoen zich van de lucht die binnenin opgehoopt zat en het arme lichaam – gezwollen, bebloed en vervormd – krijgt opnieuw zijn vale kleur. Hij heeft vooral zijn adem teruggevonden ! Om wat te doen ? Om te spreken. Om enkele woorden uit te stoten met een stem die breekt: “*Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen ...*” (Lc 23, 34).

Nauwelijks heeft Hij dit met een bovenmenselijke inspanning gezegd, of zijn lichaam begint terug omlaag te zakken en de tetanie herneemt. Tot zevenmaal toe verheft Hij zich en spreekt Hij, telkens onderbroken door verstikkingsverschijnselen. De pijnen zijn daarbij onbeschrijflijk. Wij zijn getuige van “*de steeds herhaalde verstikking van een ongelukkige die men wurgt en vervolgens terug op adem laat komen, om de marteling te rekken*” (Barbet).

Aan dat alles moet men ook nog de ontsteking

van de wonden toevoegen.

En over zijn lippen komt geen enkele klacht, tenzij heel zachtjes aan zijn Vader: *“Eli, Eli, lamma sabaktani. Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?”* (Mc 15, 34).

Plotseling, in het besef dat “alles volbracht is” (Jo 19,30), uit Jezus opnieuw een luide kreet: *“Mijn Vader, in Uw handen beveel ik mijn geest!”* (Lc. 23,46).

Chirurg Barbet schrijft: *“Hij is gestorven op het moment dat Hij het wilde; geen fysiologische theorieën meer nu, alstublieft!”* Jezus is gestorven in een mirakel, wat de honderdman zijn geloofsbelijdenis ontlokt: *“Waarlijk, deze Man was Gods Zoon”* (Mt 27, 54). Vraag maar eens aan iemand die in een acute astmacrisis verkeert om een luide kreet te slaken. Onmogelijk! Waar zou hij de nodige lucht vandaan halen?

Toen, staat er geschreven in het Johannesevangelie, *“boog Hij het hoofd en gaf de geest”* (Joh 19, 30). Merken wij wel op, er staat geschreven, eerst boog Hij het hoofd en dan stierf Hij. Het staat er niet omgekeerd, Hij stierf en boog het hoofd. Neen, het sterven van Jezus is een vrijgekozen sterven, Hij heeft het moment uitgekozen. Alles is volbracht. Hij heeft het bepaald. Op de lijkwade zien wij: *“Een ontspannen gelaat, dat zijn sereniteit teruggevonden heeft en dat, ondanks zoveel afgrijpselijke wonden, de zachte majesteit uitstraalt van God die daar nog altijd aanwezig is”* (Barbet).

Het is heerlijk die goddelijke macht en die goddelijke wilsbesluiten doorheen zijn lijden te beschouwen. Het doet ons doordringen tot in de ontzaglijke offergezinning van Christus, in de ontzaglijke waarde van dit oneindig liefdesoffer.

Als men bedenkt dat Jezus al dit lijden en al deze afschuwelijke pijn zijn hele leven lang voorzien heeft, erover gemediteerd heeft, dat Hij dit alles gewild heeft, uit liefde voor onze ziel, om haar te redden ... Een subliem woord van de H. Teresia van Lisieux kan onze houding hier tegenover inspireren: *“Jezus, laat mij u zeggen dat Gij*

dwaasheden begaan hebt voor uw kleine bruid.”

Ja, dwaasheden, Heer, dwaasheden uwer liefde. Nu is het aan mij uw liefde te beantwoorden. Amen.

Op zaterdag 18 februari 2023 hebben Sofie en Sven voor God elkaars ja-woord gegeven in de kerk van Marialoop. God zegene hun belofte!

Schatkisten januari E.K.-Vlaanderen — E.K.-aalmoezenier Vlaanderen: E.H. De Bruyn

	aantal schatkisten	dagelijkse toewijding	Heilige Mis	Heilige Comm.	geest. Comm.	offers	tientjes	bezoek Aller-heiligste	meditatie	goed voorbeeld	puntje
TOTAAL	11	290	43	39	181	425	455	44	98	351	326

>>> **intentie maart:** Het Evangelie van de dag lezen en overwegen! >>> **contact:** hemelstraat.ek@fsspx.be

Historiek van de Kapel van het Allerheiligste Sacrament

De glasramen ontworpen door kunstenaar Samuel Coucke (Brugge, 1833-1899)

Juffr. Griet Lucy Beldé, parochiaan en archeologe

In de twee volgende afleveringen worden de glasramen van de kapel belicht. Deze werden vervaardigd door Samuel Coucke en passen binnen de neogotische stijl. Vooreerst wordt er kort ingegaan op de neogotiek, vervolgens wordt de kunststijl en het leven van glazenier, Samuel Coucke, besproken. In de volgende aflevering worden de afgebeelde heiligen met hun bijhorende attributen, die op de glasramen van de grote kapel staan, nader besproken.

Onze kapel is, zoals eerder vermeld, in neogotische-stijl opgetrokken. Deze bouwstijl maakte opgang in de periode van circa 1740 tot 1880. Binnen deze stijl trachtte men de middeleeuwse, gotische bouwkunst te doen herleven. Dit als een reactie op het strakke en koele neoclassicisme. De stijl ontstond uit de liefde voor het ambachtelijke, de echtheid en kwaliteiten van materialen en de eerlijkheid en degelijkheid in constructie. Kortom, het paste binnen een melancholische heropleving van het middeleeuwse gildewezen.

De geestelijke vader van de neogotiek in België was Jean-Baptiste Bethune (1821-1894). J.B. Bethune koos onder invloed van de Britse architect A.W. Pugin binnen de toegepaste kunsten voor het herstel van de gotische traditie, die de christelijke kunst van de middeleeuwen verbeeldde. Hij verdedigde vanuit strikt religieus-ideologische overwegingen, het nauwgezette gebruik van de gotische vormtaal in de eigentijdse 19de-eeuwse toegepaste kunst en architectuur. Zijn werk getuigt dan ook van een degelijke archeologische kennis van de kunst -en architectuurhistorische voorbeelden, evenals van een uitgebreide kennis van traditionele typologieën, bouwmaterialen-en technieken.

Als we ons richten naar het schip van onze

kapel dan vallen meteen de kleurrijke spitsbogige drielichtvensters op. Deze kleurrijke en kunstige glas-in-loodramen zijn in 1898 gemaakt door het vooraanstaand glas-in-loodatelier Coucke uit Brugge. We vinden zijn naam en atelier ook terug in het transeptraam "S. Coucke en zone Glasschilders Brugge 1898."

Daar Samuel Coucke in 1899 overleed, lijkt het er sterk op dat dit één van zijn laatste verwezenlijkingen is.

In totaal zijn er 18 grote glasramen, die per drie geschikt zijn in lancetvensters. In de ramen zijn kleurrijke gevlochten geometrische figuren waar te nemen op een achtergrond van grijze plantenstructuren, ook 'damastering' genaamd. Op het middelste venster staat telkens een heilige afgebeeld. Te beginnen aan het portaal in de richting van de wijzers van de klok zijn dat volgende heiligen: Margaretha Maria Alacoque, Sint-Anna, Fransiscus Xaverius, Alfonsus Maria van Liguori, Sint-Augustinus en Maria die verschijnt in Lourdes. (Law p112)

Samuel Coucke (Brugge, 1 oktober 1833 – 7 november 1899) die de glasramen in onze kapel ontwierp was een Belgisch glazenier en keramiekschilder. Hij was één van de Belgische kunstenaars die zich de kunstrichting, bekend als de gotiek, eigen maakte. Deze kunstrichting kende in Brugge tijdens de tweede helft van de negentiende eeuw zijn grootste bloei.

Couckes omvangrijk atelier werd later voortgezet door zijn drie zonen, die hun glasramen ondertekenden met J.E.T. Coucke, Joseph, Elooi en Theophile. Hun glasramen sluiten aan bij de stijlontwikkeling van de Brugse school of Béthunes richting. De stijl van Coucke kenmerkt zich vooral door de fijne afwerkingsfase, wat zich uit in de details. In de afbeeldingen ontdekt men

poëtische versieringen die volledig geïnspireerd zijn op natuurelementen. Ze treden niet op de voorgrond, maar vullen harmonieus het geheel. Er wordt gewerkt in een gotisch kader en de tweedimensionele figuren en taferelen blijven eveneens binnen deze stijl. Het geheel wordt aangevuld door contourschildering en grisailleversiering (grisaille is een schildering in grijstinten, die een imitatie van een stenen beeld of reliëf voorstellen). Door al deze kenmerken werd het gevoel voor menselijkheid geaccentueerd. De kleur blauw speelt in het oeuvre van Coucke een belangrijke rol, hierop zijn al de andere kleuren afgestemd. Ook zilvergeel wordt veelvuldig gebruikt. De overdadige detailversiering, die rijk is aan verscheidenheid vult het gehele vlak rond de figuren verder op, wat een elegant en verfijnd eindproduct oplevert.

Hieronder wordt kort de biografie van Coucke besproken. We baseerden ons hiervoor op het rapport dat werd opgemaakt door Tim Costima van 'Glasmalerei Peters', naar aanleiding van de restauratie en het behoud van de glasramen van de

grote en kleine kapel. De restauratie van de ramen in de kleine kapel werd reeds door Glasmalerei Peters uitgevoerd met een zeer geslaagd eindresultaat.

De opening naar de beoefening van een kunstambacht kwam er bij Coucke via zijn twintig jaar oudere schoonbroer Louis Grossé (1811-1899). Grossé leidde Coucke in zijn atelier op tot galonwever en borduurwerker. Bij zijn huwelijk in 1859 werd Coucke nog vermeld met het beroep van 'passementier' of kleeontwerper. Nochtans had hij zich toen al ingewijd in de glazenierskunst. Volgens eigen zeggen had hij de revelatie van het glasschilderwerk gehad op de wereldtentoonstelling van 1855 in Parijs en had dit er hem toe gebracht zich de glazenierstechnieken te gaan eigen maken in Duitse en Engelse ateliers. In 1858 startte hij met zijn nieuw beroep. In de Korte Vuldersstraat in Brugge bouwde hij een oven in de tuin en een paar jaar later verbouwde hij een bijgebouw tot atelier met een venster waar de brandglazen in opmaak konden worden tegenaan geplaatst.

Oorspronkelijke tekening door kunstenaar Samuel Coucke (1893), die in de gang van het klooster in de Hemelstraat hangt. Rechts: het glasraam.

De eerste stappen van Coucke waren niet gemakkelijk. Hij greep weliswaar hoog door de restauratie op zich te nemen van glasramen in de kerk van Zoutleeuw en in de Zavelkerk in Brussel. Zijn ontwerpen kregen maar moeizaam goedkeuring binnen de Koninklijke Commissie voor Monumenten en enkele leden kwamen in mei 1861 een bezoek brengen. Ze waren tevreden over de materiële uitvoering zoals Coucke die voorzag. Het belet niet dat er nadien door de Commissie nog forse kritiek werd geuit op de glasramen van Coucke. Hij vond echter een stevige verdediger in het Commissielid priester Hyacinthe de Bruyn, gezaghebbende kunsthistoricus en publicist.

De heropbloei van de glazenierskunst, vanaf het midden van de negentiende eeuw, ging samen met de belangstelling voor rijker aangeklede kerken. Een belangrijk katholiek mecenaat steunde de kunstambachten die op vernieuwing en stoffering van het kerkinterieur waren afgestemd.

Coucke paste in de neogotische beweging die tot volle ontplooiing kwam. Veel, zo niet de meeste van zijn werken zijn in gotische stijl – of naar gotisch model – ontworpen. Dit was evenwel geen exclusieve stijlrichting en Coucke adverteerde bij herhaling dat hij in alle stijlen kon werken, naargelang de wensen van de klant en de stijl of aankleding van het gebouw waarvoor men glasramen wilde.

Voor zijn glasramen spande Coucke zich in om te werken met aangepast glas ('verre antique' of 'verre cathédrale') teneinde het coloriet uit de gloriëtijden van de glazenierskunst te evenaren. Dat ook de brandtechniek op punt stond ziet men aan de frisheid die een aantal van de glasramen honderdvijftig jaar na hun fabricatie nog steeds behouden hebben. Een goed voorbeeld hiervan is het hoogkoor van de Heilige Magdalenakerk in Brugge, waar men in de middenvensters de glasramen van Samuel Coucke ziet. Coucke was hierbij meer glazenier dan glasschilder. De echte techniekbeheersing bestaat er immers in tot figuratieve tafereelen te komen door de variatie van het gekleurd glas dat men in lood plaatst, waarbij minimaal met overschildering wordt bijgewerkt. Hierin bestond precies de revalorisatie van het kunstambacht dat in de decadente periode verworden was tot 'schilderen op glas', waarbij op de limiet een effen glaspaneel kon worden gebruikt, waarop een tafereel werd geschilderd – inclusief het nagebootste lood -, wat dan eigenlijk niet veel meer gemeen had met de echte glazenierskunst.

In het werk van Coucke zijn ook de inspanningen duidelijk die geleverd werden om iconografisch

correct werk te leveren, om heraldisch juist te zijn (de mecenas wenste meestal zijn familiewapen vereeuwigd te zien) en om tevens in de kleuren, de houding, de klederdracht van de personages, de middeleeuwse voorbeelden na te volgen.

Vooraf toen de zoons actief werden in het atelier, begon men ook meer publiciteit te maken. Er werden prospectussen rondgestuurd en aankondigingen geplaatst in kranten en tijdschriften. Men nam ook deel aan tentoonstellingen. De productie van het atelier was aanzienlijk. Honderden glasramen werden geleverd, zowel in België als daarbuiten, onder meer in de Verenigde Staten en in Belgisch-Congo. Een inventaris ervan werd veel later opgesteld. Heel wat ontwerptekeningen van het atelier worden bewaard door het Provinciaal cultureel archief van West-Vlaanderen en door de Musea van de stad Brugge (Prentenkabinet).

BRONNEN

- Costima T., Rapport glasramen Pius X, Kapel van het Allerheiligste Sacrament, 2021.
- Joost De Vree, *Neogotiek*, [Online] <https://www.joostdevree.nl/shtmls/neogotiek.shtml> (Geraadpleegd op 26 februari 2023)
- Inventaris Onroerend Erfgoed, Bethune Jean-Baptiste [online] (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/315>) (Geraadpleegd op 26 februari 2023)
- Law Y.L., Thesisonderzoek, Bouwhistorisch onderzoek, Kapel van het Allerheiligste Sacrament, Hemelstraat 21-23, te Antwerpen, p. 82, 83 en 112.

Op 19 februari werd Maximilian in onze Sint-Amanduskapel te Gent gedoopt.

Twintig inkledingen – zeven nieuwe geestelijken

Bron: FSSPX.News

Op 2 februari 2023, het feest Maria Lichtmis, hebben 20 seminaristen de soutane gekregen; zeven anderen kregen de tonsuur. Voor de pas-getonsureerden betekent dit hun opname in de geestelijke stand.

De twintig nieuw ingeklede seminaristen komen uit Duitsland, Polen, Oostenrijk, Kroatië, Denemarken, Nederland (Marijn Verbeek) en Hongarije; voor de tonsuur waren er twee Duitsers en twee Polen, evenals een Nederlander (Tobias Veselka), een Wit-Rus en een Hongaar.

Is het priesterlijk gewaad een hindernis voor het apostolaat? Nee, integendeel. Z.E. Mgr. Tissier de Mallerais benadrukt in zijn preek hoezeer de soutane de interesse van mensen wekt en de zielen toegankelijk maakt. Ze is dus dringend nodig in onze geloof-vervreemde wereld, zoals Zijne Excellentie illustreerde met een anekdote. De bisschop richtte zich tot de nieuwe geestelijken met de vreugdevolle en tegelijkertijd ernstige boodschap: dat de geestelijke niet langer zichzelf, maar van nu af aan de Kerk toebehoort.

Lagere wijdingen in het Priesterseminarie Herz Jesu in Zaitzkofen.

Op vrijdag 3 februari 2023, feest van de H. Blasius en 1e vrijdag van de maand (H. Hart), diende Mgr. Bernard Tissier de Mallerais aan acht seminaristen lagere wijdingen toe.

Twee Duitsers, een Pool, een Australiër en een Belg (Paolo Boghos) werden tot ostiariër en lector gewijd; als nieuwe exorcist en acoliet schonken twee Zwitsers en een Duitser hun dienst aan de Heilige Kerk. De reeds gisteren toegediende tonsuur

en inkleding en de kleine wijdingen van vandaag werden voorafgegaan door recollectiedagen. In stilte en meditatie hadden de seminaristen de betekenis van de te ontvangen waardigheden en verplichtingen overwogen en de ceremoniën voorbereid.

In de gebeden bij de acolietwijding wordt gezegd dat de kandidaten als licht in deze wereld mogen schijnen. Laten we hierom bidden en tevens dat onze kandidaten op een dag zegenrijk mogen werken als priesters!

De seminaristen Marijn Verbeek (links) en Tobias Veselka (rechts), vergezeld door hun familie in Zaitzkofen.

H. Ludgerus

rond 742 – 809, feestdag 26 maart

Br. René Maria

Op 26 maart wordt in Nederland het feest van de H. Liudger of Ludger gevierd. Hij is na Amandus, Willibrord (en Bonifatius) de laatste 'apostel' in de Lage Landen en heeft niet met het zwaard, maar met het Woord Gods en zijn echte naastenliefde de harten van de bevolking van de Friezen in het noorden en Saksen in het oosten van Nederland veroverd. Zijn leven of eerste vita is ongeveer 35 jaar na zijn dood opgeschreven door zijn neef Bisschop Altfried.

Ludger wordt rond het jaar 742 in Suecsnon (de meesten denken Zuilen bij Utrecht) geboren. Zijn familie vormt voor de missionarissen Willibrord en later Bonifatius een grote steun voor de bekering van de Friezen. Zij zijn invloedrijk en bezitten vele landgoederen bij Dokkum en Utrecht en staan door hun deugdzaam leven goed bekend bij het volk.

Wanneer Ludger 11 jaar oud is, gaat hij leren aan de kloosterschool in Utrecht bij de H. Gregorius. Zowel bij Gregorius als bij zijn medeleerlingen is Ludger zeer bemind, want "hij was wonderbaar zachtzinnig, had altijd een opgeruimd gelaat, ofschoon hij niet spoedig lachte, en was in alles kloek en bezonnen. Hij overwoog voortdurend de H. Schrift, vooral die plaatsen, welke betrekking hebben op de lof van God en de Katholieke leer."

Ludger wordt in 767 door Gregorius naar York gezonden. In York geeft de geleerde Alcuin lessen en is er een grote bibliotheek, waar Ludger de geschriften van de kerkvaders en klassieken vindt. Hij wordt er diaken gewijd. Rond het jaar 773 keert Ludger met een grote voorraad boeken weer in Utrecht. Ludger kijkt nu niet meer van de zijde van Gregorius, zijn geestelijke vader. Hij dient hem, leert dagelijks bij en staat op 25 augustus 776 naast zijn sterfbed.

De opvolger van Gregorius, de H. Albrik zendt Ludger naar Deventer om er het lichaam van de H. Lebuïnus te zoeken en de door de heidense Saksen verwoeste kerk weer op te bouwen. In een droom

verschijnt Lebuïnus hem en wijst hem de plaats waar zijn stoffelijk overschot ligt. Ludger bouwt de kerk van Lebuïnus in Deventer weer op. Daarna gelast Albrik hem, in overleg met Karel de Grote, om met enige gezellen de godenhuisjes en afgodsbeelden in heel het land der Friezen te verwijderen. Ook deze gevaarlijke taak brengt hij tot een goed einde.

Waarschijnlijk in 778, op 7 juli, wordt Ludger door de Bisschop van Keulen tot priester gewijd. Albrik stelt hem aan als bestuurder van de christenen in Oostergo met als hoofdstad Dockynchirica (Dokkum). Hij is geen vreemdeling in Oostergo en wint snel het hart van het volk. De christenen versterkt hij en de heidenen bekeren zich. Ludger bouwt kerken en trekt zich ook het lot van de kinderen aan door scholen op te richten. Op een van zijn Evangelische reizen door het land komt hij aan een hoeve Helewyret (Helwerd bij Groningen). Daar is een rondreizende, blinde zanger, Bernlef, die overal de heldendaden en oorlogen van de Friese koningen bezingt. Bernlef biecht bij Ludger en wordt door God genezen van zijn blindheid. Hij moet beloven pas na de dood van Ludger de wonderbare genezing bekend te maken. Nu gebruikt Bernlef zijn zang gave om het rijk Gods te verspreiden.

Ieder jaar moet Ludger zijn apostolisch werk in het noorden voor drie maanden onderbreken. Want dan is het zijn beurt om in de kapittelschool te Utrecht de lessen te geven. Zes jaar gaan er zo voorbij.

Dan trekken de heidense Saksen ten oorlog tegen de Franken. Verschillende veldslagen volgen, meestal winnen de Franken, maar de Saksen weten van geen ophouden. Widukind, één van hun hertogen, weet telkens weer te ontsnappen, en zolang hij er is, blijft het oorlog. Widukind brengt ook de heidense Friezen ten oosten van het Vlie in opstand en de kerken worden vernietigd. Een aantal priesters worden verdreven of gedood. Ludger brengt zijn leerlingen

in veiligheid in Utrecht en trekt met twee van hen, Hildegrim -zijn broer- en Gerbert, naar Rome. Hij bidt op het graf van Petrus en vindt troost bij Paus Adrianus. Hij verkrijgt er veel boeken en relikwieën, waarmee hij naderhand zijn kerken voorzien kan.

Eindelijk komt er goed bericht uit het noorden. Karel de Grote heeft de Saksen, zo lijkt het, verslagen. Widukind heeft door een wonderlijke genade zijn ware God gevonden. Hij wordt gedoopt en Karel de Grote zelf is zijn peter. Widukind werkt ijverig voor de bekering van zijn volk en bouwt veel kapellen. Ludger bekeert de Friese gouwen tussen de Lauwers en de Eems (langs de Noordzeekust).

Karel de Grote geeft de Sudergo aan Ludger om er de Saksen te bekeren. Al de grote apostelen hebben door kloosters hun missie bevestigd en zo een blijvende bekering en verchristelijking bewerkstelligd. Hij zoekt ook een plaats, veilig voor de nog heidense Saksen. Juist in Frankisch gebied langs de Ruhr bij Werethinum (Werden) vindt Ludger de geschikte plaats. Door liefdevolle schenkingen van de burgers verkrijgt hij de grond in het dal en kan in 797 aan het werk van de stichting van zijn klooster beginnen. Voortdurend ontvangt of koopt Ludger in heel zijn missiegebied gronden, akkers of bossen, om er kerken te kunnen bouwen.

Tot nu toe is Ludger altijd eenvoudig priester gebleven. Hij heeft een afkeer van alle waardigheden. Hij gaat echter in op de wil van Karel en op de drang van naburige prelaten en wordt in Keulen tot bisschop gewijd. Hij kiest Münster als het centrum van zijn bisdom en bouwt er de St. Pauluskathedraal. Ernaast sticht hij een klooster, waar de latere stad naar genoemd wordt (monasterium-Münster). In het schip van de kerk hangt er een schilderij, dat weergeeft hoe de Friezen die door hem bekeerd waren, grote offers en veel geld, paarden en kazen aan St. Paulus aanbieden en een zeer groot aandeel hebben in deze Saksenmissie. Nu streeft Ludger met alle kracht ernaar om een vrome en geleerde geestelijkheid te vormen, die hem zal helpen de hele bevolking te bekeren. Aanvankelijk zijn het Friese en Frankische leerlingen die zijn seminarie in Münster bevolken. Langzaam worden ook de Saksen christelijk en komen. Van de Veluwe tot aan de Ruhr en langs de Noordzee strekt zich zijn gebied uit. Overal verrijzen kerken en hij wordt door iedereen als een vader bemind.

Op vijftenzestigjarige leeftijd voelt hij zijn einde naderen. Een dodelijke kwaal overvalt hem, maar pijn noch benauwdheid is in staat zijn schone ziel van Gods beschouwing af te trekken. Op passiezondag, 25 maart van het jaar 809, begeeft hij zich nog doodziek naar Coesfeld om te preken. Daarop trekt

hij naar Billerbeck, twee uur verder gelegen, waar hij opnieuw preekt en dan, hoe zwak hij ook is, zelf de H. Mis opdraagt. Het is de laatste keer dat hij dit zal doen, hij geeft nog zijn laatste wilsbeschikkingen en sterft. Wanneer de priester Gerfried met zijn gezellen Billerbeck naderen zien zij dat zich in de nacht een vuurzuil ten hemel heft. Bij hun aankomst vernemen zij dat juist op het ogenblik van deze verschijning de man Gods, “die voortdurende aanschouwer en beminnaar van het ware Licht” zoals Altfried hem noemt, naar God is opgegaan. Zijn lichaam wordt in de Mariakapel te Münster geplaatst. Pas na 32 dagen wordt Ludger in Werden begraven, terwijl zijn lichaam geen spoor van ontbinding vertoont en een aangename geur verspreid. Ontelbaar zijn de mirakelen die op zijn graf plaatsvonden. Nu nog rust hij daar in dezelfde abdijkerk van Werden.

BRONNEN

- ‘Neerlands Heiligen in vroeger eeuwen’ deel 4, J.A.F. Kronenburg, 2e druk, Bekker, Amsterdam 1904.
- ‘Vita Sancti Liudgeri’ bij Diekamp: Die Vitae Sancti Liudgeri: Altfriidus, Bishop of Münster, d. 849 : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive
- Vita des heiligen Liudger - Paulusdom en andere internetbronnen.

Aankondigingen

ZA
11.03

JKI bijeenkomst

Info: E.H. De Bruyn (j.debruyn@fsspx.email)

ZO
12.03

Bijeenkomst E.K.

te Antwerpen na de Hoogmis.

WO
15.03

Militia Immaculatæ voor mannen

mannen Bijeenkomst MI in Antwerpen

- H. Mis om 20.00 u.

- Voordracht: Mgr. Marcel Lefebvre

ZO
19.03

Processie ter ere van Sint-Jozef

In de Sint-Jozefkerk te Brussel.

ZA
22.04

Jongerenbedevaart naar Namen

Info: E.H. De Bruyn (j.debruyn@fsspx.email)

MA
1.05

Parochiebedevaart & gezinsdag

10.00 H. Mis in het Klooster van de H. Charbel

17.30 Einde in Halle

ZA
13.05

Fatimadag

17.00 Voordracht

18.30 H. Mis, gevolgd door Processie naar het Mariabeeld van de Korte Leemstraat

Daarna: ontvangst in de tuin van de Priorij

ZO
21.05

Eerste H. Communie (Antwerpen & Gent)

ZA
27.05

Pinksterbedevaart

Chartres-Parijs: zie blz. 7

ZO
04.06

H. Vormsel in de Sint-Jozefkerk te Brussel

Info over de voorbereiding en inschrijvingsformulier binnenkort beschikbaar bij E.H. L. Bochkoltz

ZO
11.06

Sacramentsprocessie te Antwerpen

ZO
02.07

Fietsbedevaart naar Compostella

Tot zaterdag 15 juli.

Info: br.renemaria@fsspx.email

Catechismus voor volwassenen

Antwerpen: vrijdag 10 & 17 februari;

vrijdag 10 & 17 maart

Gent: 2de & 4de Zondag van de maand na de Hoogmis

Geloofsverdieping

Iedere 2de en 4de donderdag van de maand - 18u tot 19u

Interesse: j.debruyn@fsspx.email

Retraites

Geestelijke oefeningen

• Ma 10/04 – Za 15/04

• Ma 24/07 – Za 29/07

Mariale retraite

• 11/09 – 16/09

Boven: Franstalige retraite in februari.

Onder: kampvuur op het einde van de JKI-bijeenkomst.

FSSPX in de Benelux

1. Antwerpen Priorij van het Allerheiligste Sacrament

Hemelstraat 23, 2018 Antwerpen
Tel. : +32 (0)3 229 01 80
e-mail: hemelstraat.info@fsspx.be

Zon- en feestdagen
Gelezen H. Mis 7.30 u.
Hoogmis 10.00 u.

Weekdagen
Ma, Di, Do, Vr 18.30 u.
Wo 7.30 u.
Za 10.00 u.

Aanbidding Ma, Di, Do, Vr 17.00 - 18.30 u.

2. Gent Sint-Amanduskapel

Kortrijksesteenweg 139, 9000 Gent
Tel. : +32 (0)3 229 01 80

Zon- en feestdagen
Hoogmis 10.00 u.

3. Brussel Christus Koning Priorij

Eendrachtstraat 37, 1050 Brussel
Tel. : +32 (0)2 550 00 20
e-mail: info@fsspx.be

Zon- en feestdagen
Gelezen H. Mis —

Weekdagen
Gelezen H. Mis 7.15 u.
Dinsdag 8.30 u.

4. Brussel St. Jozefkerk

Square Frère Orban 1040 Brussel
Tel. : +32 (0)2 550 00 20

Zon- en feestdagen:
Gelezen H. Mis 8 u.
Hoogmis 10.30 u.

Weekdagen
Gelezen H. Mis 18.00 u.

5. Namen Kapel Saint-Aubain

Rue Delvaux 8, 5000 Namur
Tel. : +32 (0)2 550 00 20

Zon- en feestdagen
H. Mis 9.00 u., 10.30 u.

Weekdagen
Zaterdag 10.00 u.

6. Quiévrain Carmel du Sacré-Coeur

Rue des Wagnons 16, 7380 Quiévrain
Tel. : +32 (0)65 45 81 65

Zon- en feestdagen
Hoogmis 10.00 u.

Weekdagen
Gelezen H. Mis 8.00 u.

7. Steffeshausen Heilig Hartkerk

Steffeshausen 5, 4790 Burg Reuland
Tel. : +32 (0)80 420 197
e-mail: vog.pius5.asbl@hotmail.com

Zon- en feestdagen
Hoogmis 9.30 u.

8. Gerwen Priorij St. Clemens

Heuvel 23, 5674 RR Nuenen -Gerwen
Tel. : +31 (0)40 283 45 05
e-mail: stichtingsintjozef@fsspx.nl

Zon- en feestdagen:
Hoogmis 10.30 u.

Weekdagen
Ma, Di, Do 18.30 u.
Wo, Vr 7.15 u.
Za 8.30 u.

9. Leiden Kapel Onze Lieve Vrouw van de Rozenkrans

Sumatrastraat 197, 2315 BD Leiden
Tel. : +31 (0)40 283 45 05

Zon- en feestdagen
Hoogmis 10.30 u.

Weekdagen
Vr 19.00 u.
Za 9.00 u.

10. Utrecht Sint Willibrordkerk

Minrebroederstraat 21, 3512 GS Utrecht
Tel. : +31 (0)40 283 45 05

Zon- en feestdagen
Hoogmis 10.30 u.

Weekdagen
Vr 18.30 u.
Za 9.00 u.

11. Kerkrade (Duitstalig) Kerk St. Maria ter Engelen

Pannesheiderstraat 71,
6462 EB Bleijerheide/Kerkrade
Tel. : +31 (0)45 567 13 97

Zon- en feestdagen
Hoogmis 9.30 u.

De erediensten worden verzorgd door
de priesters van de Priorij St. Bonifacius
Bottroper Strasse 295,
D-45356 Essen
Tel. : +49 (0) 20 166 49 22

12. Luxemburg Kapel Saint Hubert

Lameschmillen, 3316 Bergem
Tél. : +352 (0) 6 21 37 84 14
Tél. : +32 2 550 00 20

Zon- en feestdagen
Hoogmis 8.30, 10.30 u.

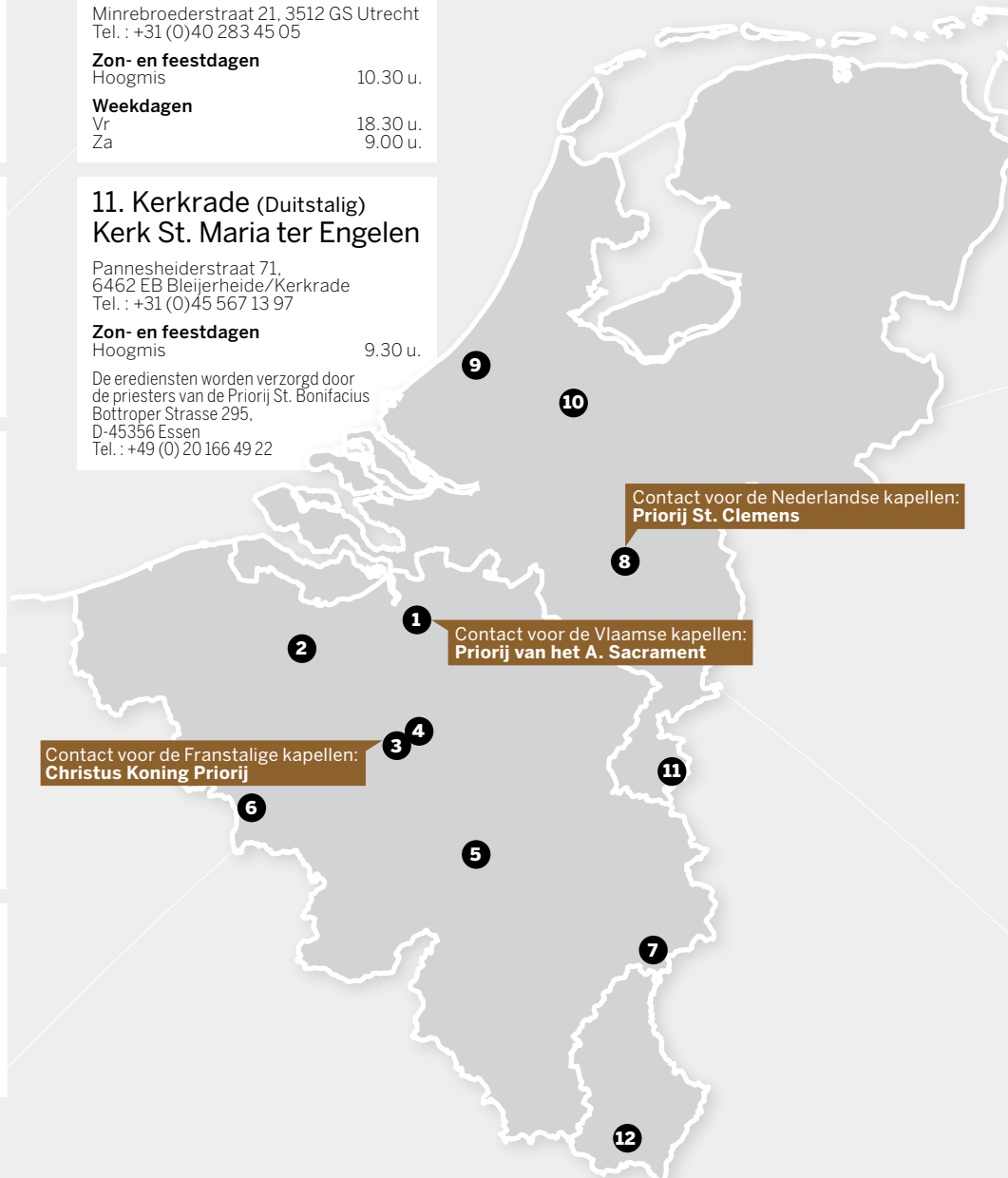
De Monstrans

is het mededelingenblad van de
Priesterbroederschap Sint-Pius X,
van de
Priorij van het Allerheiligste Sacrament,
Hemelstraat 23,
2018 Antwerpen.

Verantwoordelijke uitgever
E.H. Joseph Verlinden, Prior

De Monstrans wordt
u thuis opgestuurd,
indien u het ons laat weten.

Om de FSSPX in ANTWERPEN te steunen
IBAN : BE84 4062 0609 1159

Priesterbroederschap Sint-Pius X

F S S P X

De Priesterbroederschap Sint-Pius X (*Fraternitas Sacerdotalis Sancti Pii Decimi* – afgekort: FSSPX) is een internationale broederschap van bijna 700 priesters, gesticht in 1970 door Mgr. Lefebvre. Haar voornaamste doel is de vorming en ondersteuning van priesters. Zij heeft ook broeders, zusters en een derde orde voor leken.

Het doel van de Priesterbroederschap Sint-Pius X is het Katholieke geloof te bewaren in haar volheid en zuiverheid, door niets te veranderen, niets toe te voegen of niets weg te nemen van de waarheid, die de Kerk altijd heeft geleerd, en deugden ervan te verspreiden, vooral door het Rooms-Katholieke priesterschap. Een authentiek geestelijk leven, de sacramenten en de traditionele liturgie zijn de voornaamste middelen om de deugd en heiligheid te koesteren, en om het goddelijk leven van de genade tot de zielen te brengen.

De Monstrans probeert een kanaal voor het werk van de Priesterbroederschap Sint-Pius X in Vlaanderen te zijn om zielen te bereiken. We trachten te helpen om het geestelijk leven te verdiepen, de geschiedenis van het Christendom te begrijpen en het koningschap van Christus Koning in de Christelijke samenleving te herstellen in elk aspect.